

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kje so naša prava!

(Dopis iz Ptuj.)

Pogubna pošast za gospodarja kmetovalca — žvinská kuga priširila se je od nekega karlovskih krajev proti zagorske krapini, in odtod celo v ptujskega kolotača občino Dolič, kder sta dve govedi poginoli a jedno bilo je ubito. Vsled tega dalo je naskore slavno c. kr. okrajno glavarstvo ptujsko primerni ukaz, kako postopati, da se tej strašno kvarnej pritepači zagradi daljnje razsajanje. Vse krasno in pohvalno, samo podobne naredbe imele bi vrednost, da so razglašane v jeziku dotičnih občanov, katerim so namenjene, in če imenujemo tako še v zdanje nesmiselno in skrajno zaničevanje slovenskega občinstva. V toliko odločilnej stvari bi vreda vlada itak dolžna bila ljudstvu razumno in razločno povedati, kar je istemu koristno, a ne da prezira namen svojih naredeb, ter tako narodni imetek ugonablja. Čuda golemo! Kadar se trka na naše žepe itak uže izpraznjene vsled raznoterih uim, preobloženih dač, mnogo nepotrebnih naklad in lagodnih, za državljansko dobro malo marečih upraviteljev: ondi zna in razume c. k. uradništvo naški. Recimo: kadar se je razpravilo vabilo na prinos milodarov nesrečnikom sčegedinskim, nam povsod navpič nasprotnim strastnim sovražnikom in neopešanim sovražnikom in neopešanim zatiralcem slovanskega življa, pošiljal se je razglas v slovensčini; o nabiranju za pogorelce sarajevske, katerim morebiti večina je v sorodništvu in istoplemenstvu nečloveških krvnikov Turkov *) — ki so prečesto našim prednikom požigali

*) Verska pravila teh divjih krvolokov ne dopuščajo ravnopravnega društva z inoverci, zato jim je krščan pes in raja. Pis.

hramove, pustošili setve, morili deco in starce, klali in . . . junaško moštvo, nežne devoyke in blage žene skrunili ter seboj jemali v proketo sužnost — dobivali smo pozive 8 decimetrov dolge in 58 centimetrov široke tudi v slovenskem jeziku; isto se godi, kadar je državni treba kónj, saj celo dačne knjižice obsežajo oba jezika. A kder bi bil nam kak zboljšek ali odvrat velike pogibeli, ondi ponuja se našemu ljudstvu gola nemščina ne gledé na vspeh ali nevspeh; predlaga nam se hrana, kakor je postrezala lisica štrku z juho na plitvem okrožniku, a štrk potem lisici z jetri v dolgočulnej putri. Žalibože! ka smo morani s svojimi redkimi peticami zdržavati take vrste bitja, delajoča narodu na propad. Hipni predstavljaci in oznanjevalci tudi niso redno Boppi ali Meklošiči, zato večkrat krivi prevodi moté ljudi in mu kvar uzrokuje.

Priporočamo slavnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu ptujskemu, naj si dobro in razumljivo urejuje razglase, katere je treba razdobno k redu imeti, a menje naj se briga za kak nedolžen govorič v odličnem narodnem društvu; nikar ne menite, ka so narodi raja ali onuce a kak birokrat vsemogočnik — birokrati spreminajo a narodi vstajajo vzlic svojih naravnih in narodnih pravic tlačiteljem! Pazite si na razburjene prusofilake, kateri so se s trebuchom za krahom mej nas prikrali pačeti pametni red in pravo svobodo. Dajemo li cesarju t. j. državi, kar je cesarjevega, zahtevamo tudi brezobzirno, da se da in pusti narodu, kar ga ide in kar je od nekdanj njegova sveta lastnina.

O tej priliki navajam naslednjo zgodbo. Dne 12. t. m. bilo je oznanjeno, ka je granica mej Hrvatsko in Štajersko v ptujskem okraji zbog kuge onkraj nastavše zaprta; nekdo pa je prignal dne 10. istega meseca kravo iz Hr-

vatskega v Gruškovec. Poverjenstvo je spoznalo, ka je govedo povse zdravo, ter dokazano, ka je na Štajersko pritirano pred razglasom dotične prepovedi, itak bilo je ukazano kravo ubiti. . . Kaj je pravo?

Še neki slučaj naših zdravstvenih razmer. V nekem kolotači haložkem davila je griža deco, nekaj tudi dorašli ljudi, skupaj 11. Kužnost se je naznanila okrajnemu glavarstvu, kaj potem? Naročeno je bilo občinskim predstavnikom, razumevati v ne-umnej nemščini, naj se — popišo vsi bolniki grižavci po občinah, in taki popisi izročé okrajnej oblasti, a — druga nič. K čemu to? Je-li da se s tem ljudstvu kaj pomaga? je-li uže to kako vraštvo, branilo ali odvračilo bolezni? je-li uže stavopisje bolnikov zdravilo in tolažilo? Pojdite rakom žvižgat s takimi pripomočki, toliko itak vedite, ka sama in sicer nepotrebna nemška pisava, kakor pri šolstvu, brez resne pomoči ovaja šupeljaštvo, in dekler tak narobe — svet, tako birokratsko gospodarstvo vlada v Avstriji, gorje tebi črnožolti dvoorel, in trikrat gorše podložnikom obdačencem.

Državni zbor! k tebi kličemo, na te zapramo, pomoz nam in delaj na to, da se pometó drage nepotrebnosti in zdrav red napravi v državi.

Od svetega Petra.

Nikakor ne bomo v teh vrsticah svojim čitateljem podajali životopisa ónega svetopi-semskega vélikega svetnika, v katerega je gospod nebes in zemlje postavil svoje popolno zaupanje, — nego kratko besedico imamo omeniti o neke delikatnej stvari ónega ljubljanskega predmestja, katero se je krstilo po ónem nebesnem slavnem dvorniku.

Pri sv. Petru v Ljubljani je narodna, ali

Nastek.

Sibirski raziskovalci XVII. veka.

Po Kostomarovu spisal J. Steklasa.

(Dalje.)

Leta 1638. se je odpravil iz Jakutska vojniki Postnik Ivanov s trideset drugimi ljudmi in konji proti iztoku, da najde novo zemljo. Oni so prišli do reke Jange, kjer so našli tungusko pleme, nazvano Lamuti. Ne gledé na to, da to pleme nij hotelo plačati jasaka, podal se je Postnik doli po Jangi, nabral čez 200 sobolovih kóž in jih poslal v Jakutsk, a sam pa je ostal tam v zimovišči. Spomladi pa je prešel neustrašljivi Postnik Ivanov čez gore sredi neprijateljskih Lamutov, dospel do Indigirke, ter se podal v zemljo Jukagirov, kjer je ulovil enega prebivalca. Ostavivši šest najst ljudij v jukagirske zemlji in tri vojnike za pobiranje daykov, vrne se Postnik Ivanov

s petnajstimi tovariši v Jakutsko tvrdnjavico, ter javi, da je treba obrniti pozornost na zemljo Jukagirov, ker je óna bogata na zverinah in na ribah; pri tem je videl tudi pri Jukagirih srebro, ali nij mogel zvedeti, od kod ga óni dobivajo, ker nij razumel jukagirskega jezika. Iz Jakutska so kasneje zopet odpravili Postnika na Indigirko zaradi pobiranja daykov, in od tega časa morajo Jukagiri Rusom davek plačevati. Iz Jakutske so se začeli od zdaj pošiljati oddeiki vojakov v razne strani z nalogom, da bi preiskali zemlje in reke: kje óne izvirajo in kam se izlivajo? kako tam ljudje živé? s čim se hranijo? da-li je v njihovej strani zverin in rib? kako se óni upravljajo, kako vojujejo? . . . Le-ti ljudje so dobivali za hrano odmerjeno rženo moko in k temu tudi kaše. Oni so morali poloviti nekoliko najuglednejih prebivalcev teh krajev ter se jim zagroziti, da bode car poslal semkaj vojsko s strelnim orožjem, če se ne bodo podali

in potem jim ne bode najbolje. Povrh tega pa jim je bilo naloženo, da jim dajejo zastonj igrače; ali strelnega orožja jim nij smeli pokazati, da bi se bolj grožnje bali. Večkrat se je dogodilo, da so se sprle mej soboj tudi v te kraje poslane čete, ter se celo potolkle.

Za ruskimi vojniki na Leni so se priselili tudi obrtniki in trgovci in država je zato na Lenskem razvodju postavila mitnico. Tam so se naselbine pomnožile in leta 1639. so bili naznačeni za Leno vojevođe: s početka so óni prebivali v Ustkutsku, potem pa v Jakutsku. Leta 1640. so začeli vojevođe vabiti brezdomovinske ljudi na Leno, kjer so mogli z velikimi povlasticami zemljo obdelavati.

Ruski raziskovalci so prodrli daleč na sever ter zašli celo do Indigirke, ali na jugu, niže od Ustkutske tvrdnjavice in Olekminska na Leni, jim je bila zemlja nepoznata. Oni so jo zvali sploh „Bratsko zemljo“, ter zvedeli o kaj njej od Tunguzov, ki so jo razglašali za

kakor nenarodna ušesa raje čujejo, ljudska šola; učiteljska služba na tej šoli je izpraznena in razpisana javnim potom. Nij kaj posebno dobro dotirana služba učitelja na tej šoli, — okroglih 500 gl. zdaj vrže, — ali v Ljubljani je, v mestu je, in to ima svojo mično stran; oglasilo se je precej učiteljev in prosilo za to službo, in mej temi tudi dva, kojih imeni se dobro glasiti na šolskem in leposlovnem polji: Fajgelj, Govekar.

Fajgelj, kojega pošteno krstno ime je neki dopisnik goriškega tednika na škodoželjni način zlorabil, Danilo Fajgelj je mož vrlo oskromen, a skrajno marljiv v svojem poslu, poleg tega pa veščak na muzičnem polji, osobito zavzima v našej glasbi častno mesto. S politiko se mož nij nigdar ukvarjal, se tudi zdaj ne ukvarja, ali — slovenske matere sin je, slovensk je njega govor, in vaje je slovenski čutiti in misliti, — to je njegov greh in — škoda Danilo! za kolek in trud — to ga dela nesposobnega za to službo, nemška gospôla so ga dejali ad acta. —

Fran Govekar, učitelj na Igu poleg Ljubljane, je znan mej vsemi svojimi kolegi za izvrstnega pedagoga. Tudi on je skrajno marljiv in udan z „dušom in telom“ svojemu poživju. S prištedenimi novci svoje učiteljske plače omislil si je celo biblioteko knjig pedagoškega obsega — in učitelju z družino danes kaj prištediti, to stane dokaj truda, prištedene novce pak zameniti za pedagoške knjige, to dokazuje vsaj nekoliko ljubezni do svojega posla, a zanj vsekako polno mero sposobnosti. Tudi on prosi za službo učitelja pri svetem Petru in upanje smo imeli, da se mu bode želja njegova obistinila, osobito ker prosi iz boljšega na slabše dotirano mesto. Ali kaj se zgodi? Neki tukajšen list, saj nij treba praviti kateri, je prinesel v soboto sledečo filipiko:

„Besetzung einer Lehrstelle nach altem Modus. Von der „untern Petersstrasse“ wird uns geschrieben: Die Schule zu St. Peter in Laibach, welche auch die Kinder von Selo, Udmat u. s. w. aufzunehmen hat, soll inkürze einen neuen Lehrer bekommen. Der Posten fand ziemlich viele Bewerber, so dass endlich Hoffaung vorhanden war, für denselben einen geeigneten Mann zu finden. Was jedoch thut unser von der Pfarrgeistlichkeit beherrschter Ortsschulrath? Er entscheidet sich in erster Linie für denjenigen Bewerber, der die Kirchenorgel in

seiner Gewalt hat, nebenbei aber auch als couragierter Schleppträger der nationalen Garde bekannt ist, und lässt Würdigere blübsch im Winkel stehen. Es handelt sich darum, einen nationalen Heissporn von Brunnendorf nach Laibach zu bringen, nicht aber um eine Besetzung nach Verdienst, die wir im Interesse der bisher ziemlich vernachlässigten Jugend unseres Landsprengels wünschen würden. Zum Glück hat hiebei auch die Oberschulbehörde ein Wort mitzusprechen.“

Kedó je ta pamflet spisal? Človek, ki nêma vesti, kateremu je strankarstvo nad vse in višje, mnogo višje, nego šolstvo, človek, katerega bi se pasji bič najbolje ovil, človeče brezsravno in arogantno.

Govekar je prvosednik slovenskega učiteljskega društva, ali ud zloglasnega „Krain. Lehrervereina“ nij. — zato je nesposoben; Govekar je celó iskren čestitelj novih šolskih zakonov, smatrajoč jih za veliko blagost, a poleg tega v vseh odnošajih ostal zvest svojemu narodnostnemu preverjenju, zato je „couragierter Schleppträger der nationalen Garde“ in nij vreden te službe! Nam se vriva vprašanje zopet: Ali se ne bode še kma'lu ljubljanskim nemčurskim kolovodjem rokodelstvo njih ustavilo? Ali se bode smelo pri nas na Kranjskem še na dalje „sposobnim“ prištevati samo ône učitelje, ki prisegajo na nemčurske zastavi? Skraini čas je, da naši državni poslanci to vprašanje temeljito rešijo a z reševanjem prično pri glavi našega šolstva. Sicer pak bode slučaj, o katerem govori ta članek, razjasnil narodnim učiteljem stališče, na kateri se morajo postaviti, ko bodo odgovarjali na besedo „kompromis“, kateri se nij pokopan takó, kakor zasluži. R — i.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. oktobra.

V petičijski odbor so bili v zadnji seji **državnega zbora** dné 21. t. m. voljeni ti-le poslanci: Herrmann Z., dr. Stöhr, dr. Banhans, Raab, Terlag, dr. Wrann, Winkler, Zallinger, Froschel, Wurm, dr. Mattus, Belcredi, dr. Weigel, Ruczka, Skarzewski, dr. Ofaer, Tausche, Wiesenburg, Ozarkievicz, grof Hugo Salm, grof Pozza, Jeřabek, dr. Roth in Splavinski.

V odboru za posvetovanje vladne zakonove predloge zoper govejo kugo je bilo v istej seji voljenih 24 poslancev, mej njimi naš slovensk državni poslanec grof Margheri.

Sekcijski svetovalec **Nördling** je postavljen v pokoj. Nördling je bil v kupčijem ministerstvu nastavljen z nenavadno veliko plačo, večjo nego je ministerska s 25 000 gl. na leto. Vstopil je v službo po odstopu Banhansa pred nazvanjem novega ministra Chlumeckega. Z njegovim odpuščenjem bo državni blaginici vsako leto prihranjeno nekaj tisočev. Penzije bo imel 5500 gl., po drugih poročilih 7000 gl. na leto. Nördling je bil inostranec iz Württemberga in se je v tehničnih strokah izobrazil v Franciji. On je dozdaj vodil vsó avstrijsko železniško politiko, se ve da pod odgovornostjo kunčijskega ministra. Zato se mi Slovenci nadejamo, da se bode zdaj, ko je on odpuščen in se bode vsa železnična politika premenila, vsaj pri zidanji železnic oziralo na naše potrebe.

Na **Ogerskem** je bila letos na mnogo krajih iako slaba letina, in prebivalstvu preti silna beda. Ogerski finančni minister je za to ukazal, da se davek od kmetov v 77 občinah do bodoče žetve ne bode pobiral, razen tega pak se bode moralo dati tem revežem tudi semena za setev, ker sami si ga ne mogó nakupiti.

Zaradi **Rosne** se bo najbrž vnela huda debata. Znano je, da so dosedaj le bolj Turke podpirali tam doli, in vsled tega je mej kristiani velika nezadovoljnost, ker vidijo, da se nij dosti spremenilo, ter da morajo begom še vedno tretjino dati. Sedanji državni zbor bo gotovo stvar na holje obrnil, ter ne bode donustil, da bi se mohamedanstvo božalo na škodo krščanstvu.

Neki sodelavec pariškega časopisa „Soleil“ je potoval po Italiji ter izpraševal razne državnike. Prišel je tudi h **Kossuthu**, in ta čmerikavi mož je silno zabavljajal na Andrassyja, o katerem je dejal, da se je uže leta 1848 in 49 kazal izdajico naroda magjarskega, kakor v obče vsi magjarski magnatje razen jedne izjeme. Andrassy in Tisza sta Magjare pokvarila, Magjari so zgubljeni, dejal je stavec, in potem nadaljeval: „To nesrečno deželo (magjarsko) bode Nemčija še malo časa za soboj vlekla, nekoliko časa bode še vegetirala in vojevala se samo v prid Nemčiji. Zoper Rusijo se bodo v slučaju vzdignili vsi Magjari, ali ne sebi v korist, in če bode Rusija razbita (!) so se Magjari izognili slovanskim zobovom, ali snedeni bodo potem z — nemško polivko. Veliko zlo je avstrijsko-nemška zveza, kajti posledica nie bode rusko-francoska zveza. Ako pride do splošne vojne, bode se morala Avstrija sama braniti zoper Rusijo, kajti preveč opravlja bode imela Nemčija sè svojimi stvarmi Francozje naj nikar ne verjemó Bismarku, ampak močni naj bodo, kakor jim je svetoval Gorčakov.“ Takrat jo je uganil stari Kossuth popolnem.

Vnanje države.

Knez **črnogorski**, potem senatorski predsednik Božidar Petrovič in senator Mašo

bogato „obljubljeno“ zemljo. Od Tunguzov so prihajali do njih vesti o mugalske (mongolske) zemlji, o Kitaju in o množini srebra v teh krajih. Le-te vesti o srebru so podvzale Ruse na potovanja proti jugu. Leta 1640. je poslal lentski vojevoda oddelek vojakov po reci Čaji in ôni so prinesli soboj srebrn venec, kakršne so nosili Tanguzi na glavah za ures. Leta 1641. se je odpravil doli po Leni kazački petdesetnik Martin Vasiljev s Kazaki poiskati novih zemelj in srebrne rude. Oni so prišli do ustja Kulenge, postavili tukaj trdnjavo deset sežnjev dolgo in deset sežnjev široko, učvrstili jo z rovom in palisadami, ter od tukaj pošiljali k Tunguzom davek pobirat.

Dve leti potem, leta 1643., sta se odpravila na razgled petdesetnik Kurbat in ataman Vasilij Kolesnikov. Kurbat se je podal s 74 Kazaki iz vrholenske trdnjave proti jugu, ter je prvi iznej Rusov dospel do Bajkala, mej tem ko je Kolesnikov postavil trdnjavo

na ustju Ose, ki se izteka v Angaro. Prebivalci na bregovih Angari so začeli precej plačevati davek carju. Kolesnikov je trdo postopal z Burjati ter nagajal Kurbatu s tem, da je stiskal ône Burjate, ki so se uže obvezali plačati davek v vrholensko trdnjavo. Zapu stivši svojo trdnjavo, prodril je Kolesnikov prvi za Bajkal do ustja Selenge, ali nij utrdil tukaj ruske vlasti. Njegova strogost je prouzročila buno mej Burjati; za vojniki so dobajali pa tudi ruski dobrovoljci ter se lotili obdelavanja zemlje, nekaj teh novonaseljenih je bilo zdaj pobitih. A buna je bila vendar potlačena. Kolesnikov je zginil brez sledu.

Ravno v tem času, ko so Rusi prodrli za Bajkal, bili sta izvršeni dve znameniti ekspediciji na iztok.

Leta 1643. se je podal iskat novih zemelj in srebrne rude Vasilij Pojarkov; z njim je odšlo sto dvanajst vojakov, petnajst dobrovoljcev, dva mitničarja za cenitev davka, dva

tolmača in dva kovača. Vsi so bili oboroženi. Smodnika so vzeli soboj osem pudov (po 40 fat.); tudi z živežem so se preskrbeli za potrebo. Dne 15. julija so popluli oni doli po Leni, čez dva dni so se vrnili v reko Aldan. in brodeči po tej reki so prišli v štirih tednih do ustja Učjura; potem so po tej reki vozeči se dospeli v reko Gonom, ter brodili po njej pet tednov z velikim trudom zato, ker so morali prestopati dva in dvajset slapov (pragov). Tukaj jih ujame zima: bilo je početkom septembra.

Nij še nehala dolga zima, a Pojarkova je ozlovolilo sedeti v ustrojenem zimovišči; on je pustil štirideset svojih ljudij na mestu, ter jim zapovedal spomladi odpraviti se na reko Zijo, o katerej je zvedel nekaj od tamošnjih prebivalcev; sam pa je z devetdesetimi možmi odšel po ledu na reki Njujenski in od tod na reko Zijo, kjer je ulovil nekega daurskega kneza, ki mu je pripovedal vse o zemljah, v

Vrbica so šli z dvema tajnikoma in veliko kneževimi zasobnimi vojaki na mejo okraja Plave in Gusinja. Črnogorci se dakle ne pusté od Turkov za nos voditi.

Mej *srbskim* častništvom so se dogodile mnoge premene; mnogozasluženi srbaki poveljniki o času zadnje vojske s Turki, obrst Horvatović je imenovan predsednikom vojaškega kasacijskega dvora; obrst Vlaković je upokojen.

Dne 26. t. m. bode obhajal metropolit Mihajl svojo petindvajsetletnico.

V Pariz je prišel dne 18. t. m. *ruski* carjevič naslednik, njega soproga in princesinja Waleska.

"Daily Telegraph" poroča, da so ruski vojaki po hudem boji Mrv zasedli. S tem je ruska ekspedicija zoper Teke Turkomane srečno dovršena.

Komisija za rešenje vprašanja o *Arab-Tabiji* se bode sešla 27. t. m. v Carigradu. Kot avstrijski zastopnik je imenovan general nega štaba obrstleitenant Jäger.

"Reuterjev bureau" javlja 19. t. m. iz *Simle*: Jakub kan naznanja, da hoče s prestola afganistanskega stopiti. Zamán se je trudil general Roberts, da bi ga pregovoril, za to je on vse preskrbel, da se bode red obdržal.

Italijanski poslanik Cialdini v Parizu dela mnogo sitnosti svojej vladi; francoski listi javno pripovedujejo, da Cialdini očita svojej vladi, da ga je ona pokarala, ker nij pretil tačas francoskemu ministru Waddingtonu s prenehanjem prijateljskih razmer, ko tudi Italiji Waddington nij hotel pripustiti je dnega svojega zastopnika v mejnarodnem egiptiskem ministerstvu. Neodkritosrčnost očita Cialdini tudi angleškemu ministru Salisburyu, ker je on s prva obljubil, da bode tudi Italija zastopana v ónem ministerstvu, a pogodil se s Francozi, da se Italija izpodrine iz egiptskega ministerstva. — Doslej še noben poslanik v službi nij kompromitiral svoje vlade tako, kakor general Cialdini.

Dopisi.

Iz Gribelj pri Gradacu 19. okt. [Izv. dop.] Ne morem si kaj, da ne bi vam naznanil, kako je godilo se pri naših občinskih volitvah dne 6. t. m. Skoro moram reči, da bi se bila taka godila, kakor leta 1877. v Novem mestu pri volitvah za deželni zbor, ko so se glasovi podkupovali. Tako je tudi pri nas nekdo na vsak način hotel vsiliti se v občinski zastop in je od hiše do hiše prosjačil za volilne glase. Nekaterim je obečal, da občina ne bode imela nič troškov, če njega izvolijo, ker on vse zastonj opravi, drugim pa, ki so mu bili dolžni, je žugal, da jih bode tožil, če njega ne volijo. Res se mu je posrečilo, da je ujel nekaj svojih dolžnikov, ki so obljubili,

katere se je napotil. Posebno je slovel amurski kraj zaradi svojega bogatstva. Postavivši tvrdnjavico na Ziji, poslal je Pojarkov štiri-deset vojakov, da osvoje dve tamošnji tvrdnjavici; ali podjetje se jim nij posrečilo. Prebivalci so s početka Ruse lepo sprejeli kakor goste, ko je pa voditelj oddelka Jurij Petrov od njih zahteval pokornost, ter hotel s silo v tvrdnjavico, pali so prebivalci nanje, ter deset vojakov ranili. Poslani so se vrnili nazaj, izgubivši večji del svoje hrane, začeli so gladovati; hranili so se s storži, celo s človeškim mesom ujetih prebivalcev; štirideset jih je umrlo od gladi. Vsled tega so dolžili Pojarkova, da jih on nij pustil v svojo tvrdnjavico ko so se vrnili, razerdvši se na nje za to, ker nijso ničesa dosegli, nego vraili se s praznimi rokami; da jim zatorej nij dal kruha, nego sam rekel, da morajo oni jesti mrtva trupla tamošnjih prebivalcev. On je rad govoril: „Nijso dragi vojnici; vsa cena deset-

da bodo zanj glasovali, in res tudi prišli k volitvi, ne vedoči, da mož po postavi niti izvoljen biti ne more. Ko se je volitev začela, se je najprej čitala postava, kdo da ima pravico voliti in voljenim biti, pa to nij nič pomagalo, trdovratnež še zdaj nij odjenjal ampak z brezskrbnim obrazom čakal na glasove svojih posiljenih privrženikov. In res je dobil on pet glasov, drugi pa le po dva, tri. Zdaj se oglasi jeden mož in pravi, da volitev nij veljavna, in še enkrat smo pogledali v občinski volilni red, ter prepričali vztrajnega kandidata, da on ne more županovati. Tako je sitnež s svojimi glasovi vendar le padel pod klop, in mora pač drugam iti ponujat se. Ker so zdaj sploh občinske volitve na Kranjskem, ga priporočam svojim rojakom, če bi hoteli kje prisloniti ga; cenejšega predstojnika si ne morejo želeči, ker on vse brez plače stori, morebiti še kaj po vrhu dá, če bi žnjim „glibali“. Ako so tedaj pri kakej srenji v zadregi za glavarja, naj se kar obrnejo na gribeljsko občino, rada jim bode ustregla. Natančnega adressa za denes še ne naredim, saj se zvé pri našem županstvu kaderkoli, če bi bilo kje prazno mesto, po kakršnem tako hrepni opisan občinar naš.

Iz Zatiškega okraja 20. okt. [Izv. dop.] Kmalu po semnji v Mirnej peči se je raznesel glas, da je jela goveja kuga razsaiati pri nas. Kugo so zanesli v naš sod. okraj isti, koji so prignali takozvane „buše“ z gori omenjenega semnja in pa s semnja v Št. Vidu pri Zatičini. Najprej se je prikazala v Bukovici na Vidmu in v Martinjeji vasi pri prignanih bušah, in pri drugej živini v istih hlevih, v kojih so óne živali stale. Okrajno glavarstvo v Litiji je nemudoma učinilo vse, da bi se kuga hitro omejila, ter v to svrhu imenovane vasi z vojniki in žandarmi ostražilo, okuženo živino pa takoj posuti dalo. Tukaj je zdaj večjidel kuga prenehala.

S koncem preteklega tedna pa se je pokazala v Velikem gabru pri Antonu Zorcu po domače pri Muclju; pri tem je jednaist glav živine nekaj poginilo, nekaj pa pobitih bilo. Komaj je pri tem bila živina pobita, uže se prikaža bolezen po drugih vaških hlevih; dosedaj je po treh v Vel. gabru še, kakor tudi Podgabrom (práv za prav tudi Vel. gaber) pri Jeraju (Pepetu) živina okužila se in 18. okt. so pobili 17 glav. Tako se širi in širi, in jako se je bati, da bi se vse bližnje vasi ne okužile, — ker so z ónimi skupaj na Temenici

niku je deset deneg (krajcarjev), prostaku pa dva groša . . .“ Ko so pa koncem k njemu prišli oni, katere je bil pustil na Gonomi, odpravil se je Pojarkov po Ziji, zaplul v „Šilko“, kjer je zadel na narod Djučerov, on je plul po Amuru (imenovanem v njegovem izvešču Šilka) tri tedne do kraja, kjer se izteka vanj reka Šungala (Sungursula), a potem šest dni do reke Usure, (katere je on sam imenoval Amurom). Potem so še štiri dni pluli po Amuru skozi zemljo Djučerov, na to stopili v zemljo Natkov, čez dva tedna pa v zemljo Giljakov in zopet čez dva tedna so prišli do Iztočnega (velikega) oceana. Na ustji Amura je ujel Pojarkov tri Giljake in oni so pripovedovali o raznih ulusih (šatorih kočevniških) in narodih primorskega kraja. Le-ti narodi so bili maločisljeni; nahajali so se pod vlado knezov, ki so imeli oboroženih le po tri sto ljudi, po dve sto, sto, a mnogi še manje; nij torej čuda, da so Rusi s pomočjo strelnega

napajale živino. Veliki gaber je sicer tako omejen in zastražen, da nič živega od nedejše dalje ne ven ne notri ne sme. Zaradi goveje kuge je tudi ondotna dvorazredna narodna šola od 17. oktobra dalje zaprta.

Ljudje morajo kopati jame in izpeljavati gnoj iz okuženih hlevov, ter ga na v to določenem kraju zakopavati; kdor se brani je kaznovan. Pod Gabrom ne sme nobeden voz, na kojem je kaj slame, ali katera plahta na njem, prej dalje, da se slama ne sežge, plahte pa oddajo itd. Postilion iz Trebnega, kateri se je domov peljal prazen, ter imel slamo na vozu, se je protivil doli vreči in jo sežgati, moral je pustiti konje, ter iti takoj z „železnim molkom“ na rokah v Zatičino v luknjo. Pomnil bo dobro, kdaj je bila v Velikem gabru kuga.

Domače stvari.

— (Iz mestnega odbora.) V seji na ponedeljek je bilo navzočnih 22 odbornikov. Gledé pristojbine, katero je mestna gospodarska zahtevala od Marijne bratovščine za ogledovanje in popisovanje takih mrličev, ki jih bratovščina pokopuje, so pritrdili odsekovemu predlogu, da treba še daljnega razpravljanja. Odsek za Tivoli je poročal, da bi bilo težavno, ustreči mestnega odbora sklepu, da naj se po novih drevoredih nasade same lipe, ker jih je težko dobiti, niti vsaka zemlja nij zanje, zato nasvetuje odsek, naj bi se pač sadile lipe, kolikor in kjer je mogoče, ob cesti za proviantom do koliseja in od tod do Tivol ali Podturna, ob voznem potu naj se pa nasade kostanji iz trnovske drevesnice; tisti, ki bodo še ostali, naj se presade v drevesnico na tržaške cesti in trnovska drevesnica potem v naiém dá za travnik. Gospod Regali je priporočal, naj se mestni odbor drži prejšnjega sklepa o tej stvari. Gospod Goršič je pa predlagal, naj se z ostalimi kostanji zasadi trnovski pristan in opekarska steza. Ta predlog je bil izročen odseku, odsekovi nasveti pa so bili sprejeti. Obravnava o odpravi tarifa za meso nij prišla na vrsto, nego bila odložena za drugo sejo. Policijski odsek je po dr. Bleiweisu še poročal zaradi čolnov, ki naj bi se naredili na Ljubljani, da bode mogoče pomagati, če se kaka nesreča zgodi na vodi. Odsek nasvetuje napravo dveh čolnov, ki bi veljala 90 gld. Več gg. odbornikov je govorilo o tej stvari, naposled bil je sprejet predlog g. Regalijeve, naj se napravijo štirje

orožja, ki je zadavalo strah prebivalcem, kajti nikdar prej ga nijso videli, mogli pluti po rekah, loviti prebivalce v plen, ter pobirati davek v nepoznatih krajih. Prezimovavši na ustji Amura, proplul je Pojarkov o početku leta po morju in čez dvanaest nedelj prispel do ustja reke Ulji. Tukaj se je ustavil, utemeljil tvrdnjavico, prejel od prebivalcev nekoliko porokov, pobral davek, ter ostal v zimovišči. Ostavivši dvanaest vojakov v novopostavljenej tvrdnjavici, prešel je odvažni raziskovalec za dva tedna čez razvodje do reke Maje; tukaj je on stesal s svojimi ljudmi ladijo, ter poplul na njej po Maji do Aldana in po njem v Leno, ter dospel tako v Jakutsk 18. junija 1646. z malim ostatom vojakov, ali za to z večjim brojem ujetih prebivalcev iz daljnih krajev, katere je on odkril za Rusijo.

(Dalje prih.)

čolni in razmestijo tako, da bode jeden pri št. Jakobskem mostu, jeden ob Fráncevem nabrožji, jeden ob Poljanskem nasipu in četrti pri št. Peterskeje kasarni. Rešitvi vprašanja zaradi izvažanja straniščevine je odbor zopet izognil se s tem, da je sklenil stvar izročiti novo ustanovljenemu mestnemu zdravstvenemu svétu z naročilom, da je v prvej vrsti treba ozirati se na pičle denarne moči našega mesta. Na konci seje je gosp. Regali se interpeliral gosp. župana zaradi žlebov pri nekaterih hišah na Turjaškem trgu in zaradi naredbe zoper govejo kugo. G. župan je odgovor obljubil za prihodnjo sejo.

— (Letna preskušnja.) Vodstvo deželne vino-in sadjerejne šole na Slapu naznanja, da bode v četrtek 30. dan t. m. dopoldne ob 9. uri na omenjene učilnici javna preskušnja, na katero so uljudno povabljeni vsi prijatelji domače vino-in sadjereje.

— (Za izpit), katerega učiteljem treba pred stalnim nameščenjem, se je oglasilo v Ljubljani 38 kandidatov in kandidatkinj.

— (Učiteljska služba.) Na štirirazrednej ljudske šoli v Kranji je razpisana učiteljska služba z letno plačo 450 gld. Ker je v Kranji tudi privatnega zaslužka, se je nadejati, da bode oglasilo se veliko prosilcev. Termin do 28. oktobra.

— (Vitez Schmerling) je društvu spravi protivnih kranjskih birokratov vulgo konstitucionalnemu društvu bojé poslal zahvalno pismo za telegrafično čestitko, katero smo óndan v misli vzeli. Srečni vérniki, srečen njihov povrok.

— (Dvorni svétnik dr. Röhl) je šel v ponedeljek z deželnim živinozdravnikom dr. Schindlerjem na Dolenjsko nadzorovat kraje, kjer je zanesena goveja kuga. Kugo so baje že omejili.

— (Pri občinski volitvi) v Kamnej Gorici 18. t. m. je bil za župana izvoljen Albert Kapus, za prvega svetovalca Valentin Bohinjec, za drugega pa Miha Zgaga.

— (Vojaško častno sodišče.) Naši čitatelji se bodo še spominjali neke notice, v katerej smo konci lanskega leta poročali, da je dunajsko namestništvo razpustilo nemških dunajskih vseučiliščnikov bralno društvo. Načelnik društvu je bil jurist Aschner, ob enem topničarski lejttenant v rezervi. Vsled društvenega razpusta je bil g. lejttenant pozvan pred vojaško častno sodišče, katero je po „D. Z.“ razsodilo, da je g. Aschner izgubil svojo šaržo, ker se je udeleževal društva, katero je gospodska razdružila zaradi opasnosti za državo. Tako je sodišče neki ukrenilo z večino glasov. Sodniki so bili: podpolkovnik, major, konjiški stotnik in nadporočnik.

— (Iz Zagreba) se nam piše 20. t. m.: Naši vinogradi so obrani in vinski producenti se jako hvalijo s pridelkom, posebno gledé kakovče, dočim kolikoča ne varira od lanske. Iz Kranjske je vse polno vinskih trgovcev tukaj, kateri radi plačujejo izpod preše vedro mošta po 6 gld. v okolici zagrebske, pri sv. Ivanu na Zelini celo po 7 gld. — Za lamsko vino, katero se baje rado kvari, ne vpraša nikdo, dobiti ga je po 3 gold. izven Zagreba. Vreme imamo po snegu in mrazu zopet lepo, tako da bodo mogli ljudje ozimino posejati. Letošnje koruze tretjina nij mogla dozoreti po Hrvatske, ker so jo prekasno sejali in ker jo je bila pritislila suša.

Razne vesti.

* (Strahovita povodenj.) V špaujske provinci Murcia je bil v zadnjih dneh strahovit vihar. Reki Mundo in Leguro sta izstopili iz svojih strug in zakopali v svojih valovih mesta Orthuela, Crevillente, Beniajan in Torrequera. Nad 500 ljudi je poginilo v valovih, ker je voda v noči vse zalila. Škode je pa na 30 milijonov.

* (Nesrečno svatovanje.) V Lajševu, okraja Kazanskega na Ruskem, se je dogodila v rodbini necega kmeta silna nesreča. Sin tega kmeta se je oženil. Po obedu je potamošnjem običaji zaklenil brat ženuhov mlada poročenca v pristransko sobo. Vsi svatje pak so bili že nekoliko vinjeni, za to so se spravili k počitku. Ob 3. uri v noči pak je nastal v tej hiši ogenj, in vsi prebivalci notri so zgoreli, rešil se je samo oče mladega ženuha, ki se je pa tudi tako ožgal, da bode tesko okreval.

* (Nov most v Petrogradu) črez reko Nevo se je odprl prometu dné 12. t. m. Most je dolg 1404 črevljev, 77 črevljev pak širok, ima 5 obokov po 176 do 245 črevljev širokih in stoji 6 milijonov rubljev.

* (Privilegij.) K prefektu Šumlanskega okrožja se je prišel neki jud pritožiti, da se mu je naložilo davka, akopram je njegovej rodbini turški sultan s fermanom zajamčil, da njemu ne bo nikdar treba kakšnega davka odrajtavati. „Zakaj?“ vpraša ga prefekt. „Mi smo glasovita rodbina z Ogerskega,“ odgovori Izrajelec; „ferman, s katerim se nas na vekov veke oprasča davka, se nam je dalo za to, ker so naši pradedje ob času prvi odprli Turkom vrata Ofenske tvrđnjave,“ — ter pokaže dotični ferman. Nu, pomogel mu nij, kajti Rumunci so tako brezobzirni, da niti ne spoštuje takih in sličnih fermanov.

Smrti v Ljubljani.

14. oktobra. Franc Kaš, kupčevalec sin, 7 mes., v židovskih ulicah št. 1, za božjastjo.
17. oktobra. Avgust Jeršek, fabriškega delavca dete, 2½ mes., na poljanske cesti št. 51, vsled driske.
Marija Greiser, delavka, 64 let, na karlovske cesti št. 9, vsled jetike.
18. oktobra. Leopold Götzl, zlatar, 61 let, na Marije Terezije cesti št. 6, za jetiko. — Marija Pavlin, črevljarjeva udova in mestna ubožica, 68 let, na karlovske cesti št. 9, za vodenico.
19. oktobra. Ana Toman, zlatarjeva hči, 13 m., na sv. Petra cesti št. 17, za božjastjo. — Karel Lapajne, železniškega konduktarja sin, 6 dnij, cesta na Rudolfovo železnico št. 12, za božjastjo. — Rozalija Jerin, črevljarjeva žena, 25 let, v Florijanske ulici št. 50, za jetiko. — Analijsa Kuhnle, 81 let, šolskega vodje udova, v igriških ulicah št. 8, za slabostjo in starostjo.

V deželnej bolnici:

12. oktobra: Barbara Kočavrek, gostaška 88 let, vsled vnetja pljuč na levi strani.
14. oktobra: Valentin Kustar, pek, 39 let, vsled krvotoka.
15. oktobra: Neža Bohinec, črevljarjeva žena, 25 let, vsled jetike.
16. oktobra: Jakop Pavlič, delavec, 43 let, vsled vodenice.
18. septembra. Leopold Cirk, delavec, 38 let.
19. septembra. Janez Per, učitelj v Vremu, 38 let, za pljučno tuberkulozo.

Trajci.

20. oktobra:

Evropa: Blumenthal iz Gradca. — Grossman iz Baboske. — Fux iz Kankera.
Pri stonu: Stergar iz St. Ruperta. — Schmidt iz Celovca. — Kunšič iz Senožca.
Pri mafi: Damask iz Dunaja. — Britz iz Vipave. — Klug iz Dunaja. — Holmüller iz Trsta. — Gerstel, Golitsch iz Dunaja.
Pri bavarskem dvoru: Grilec iz Vač. — Pabor iz Sele. — Malkovec iz Bukari.
Pri avstrijskem cesarji: Plehler iz Kočevja.

Dunajska borza 21. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	68 gld.	35	kr
Enotni drž. dolg v srebru . . .	69	70	"
Zlata renta . . .	80	95	"
1860 drž. posojilo . . .	127	50	"
Akcije národne banke . . .	836	—	"
Kreditne akcije . . .	264	80	"
London . . .	117	10	"
Srebro . . .	—	—	"
Napol. . .	9	35	"
C. kr. cekini . . .	5	59	"
Državne marke . . .	57	75	"

Loterijsne srečke.

V Trstu 18. oktobra: 5. 8. 48. 17. 89.
V Linci 18. oktobra: 47. 30. 1. 38. 66.

Št. 712 ex 1879/pr.

(486—3)

Oznanilo.

Oni oddelek računskega odseka (z likvidaturo) c. k. finančne direkcije, kateri je bil dozdaj v starem policijskem poslopji na Turjaškem trgu, biva od 14. oktobra l. l.

V novem finančnem poslopji na poljanske cesti, h. št. 2

v drugem nadstropji.

C. k. finančna direkcija za Kranjsko.

V Ljubljani, dné 4 oktobra 1879.

štev. 13911.

(489—2)

Razglas.

Za leto 1880 sestavljeni proračuni dohodkov in potroškov mestne blaginje, zavoda ljudskih sol, zavoda za uboge, meščanskega zavoda, in splošnega ustanovnega zavoda, leže v smislu občinskega reda od 15. do 31. oktobra tega leta v magistratnem ekspeditnem uradu v splošni pregled, kjer se tudi kakosne opazke srenjčancov o taistih v zapisnik sprejemajo, da se more mestni zbor v svojem posvetovanji na nje ozirati.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dné 13. oktobra 1879.

V najem se dá

na Brodu hišna št. 32 pri mostu pod Šmarno goro gostilna s 3 sobami, kuhinjo, shrambo za jedila, vinsko kletjo, 1 magazinom za žito, 1 konjskim hlevom, nekoliko kuhinjskega in obednega orodja, sobno pripravo itd. Kdor si želi poslojje ogledati, ima priko do 16. dné decembra t. l. Pismena vprašanja in ponudbe naj se pošiljajo naravnost meni; odgovor dobode vsakdo takoj.

(485—3)

Ivan Malinšek

v Tacnu pošta Št. Vid nad Ljubljano.

Umetne zobé in zobovja z zračnim pritiskom

najboljše konstrukcije, vdevlje se brez bolečin.

Zobne operacije

izvršuje z narkozo gaza za smejanje

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, 1. nadstropje.

Njegovo esenco ustne vode se dobiva razen v zdravilskem lokalu tudi pri gg. lekarjih Mayer in Svoboda in pri g. Karinger-ji. (472—6)

Učiteljske službe.

U ovom školskom kotaru su izpražnjene sledeće učiteljske službe:

1. Učitelja II. vrste na jednorazrednici u Mateniji sa slovenskim učnim jezikom;
2. Učitelja III. vrste na jednorazrednici u Tatreh sa slovenskim učnim jezikom;
3. Učitelja III. vrste na jednorazrednici u Rakavcu sa hrvatskim učnim jezikom.
Sa ovimi službami su sakupljeni dohodeci utemeljeni zemaljskim zakonom za Istru od 3. novembra 1874 br. 30, odnosno od 10. decembra 1878.

Oni, koji traže za podeljenje jedne ili druge ovih službah prositi imadu redno dokumentirane molbenice, ako su jurve u službi, tragom predpostavljene oblasti, ako jošte ne služe, ravnim putem najdalje do 20. novembra t. g. na ovo c. k. kotarsko školsko vjeće odpremiti. (492—2)

C. k. kotarsko školsko vjeće.

Voloska, dné 15. oktobra 1879.

Trgovski učenec,

izpolniviš šolsko dolžnost, vzeme se pod dobrimi pogoji takoj v službo pri gospodu

J. S. Oset-u,

(475—3)

trgovcu na Vranskem.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.